

ПАЛАЖЭННЕ

аб правядзенні конкурсаў абласнога этапу рэспубліканскай акцыі «Тут пачатак Радзімы маёй»

1. Агульныя палажэнні

1.1. У адпаведнасці з планам работы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь на 2026 год, пісьмом Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь «Аб правядзенні рэспубліканскай краязнаўчай акцыі «Тут пачатак Радзімы маёй» ад 05.03.2026 г. № 06-01-24/2824/дс, з мэтай удасканалення дзейнасці ўстаноў адукацыі па патрыятычным выхаванні дзяцей і навучэнскай моладзі праз актыўнае ўключэнне іх ва ўсебаковае вывучэнне, гісторыка-культурнай і прыроднай спадчыны малой радзімы ў 2026 годзе ў рамках абласнога этапу рэспубліканскай акцыі «Тут пачатак Радзімы маёй» (далей – Акцыя) праводзяцца рэспубліканскія конкурсы (далей - конкурсы):

юных экскурсаводаў «Вандруем па родных ваколіцах»;

«Па старонках Дзённіка вандроўніка».

1.2. Арганізатарам абласнога этапу Акцыі з'яўляецца галоўнае ўпраўленне па адукацыі Мінскага аблвыканкама. Арганізацыйнае і метадычнае забеспячэнне ажыццяўляецца дзяржаўнай установай адукацыі «Мінскі абласны інстытут развіцця адукацыі».

1.3. Мерапрыемствы Акцыі праводзяцца ў тры этапы з вызначэннем пераможцаў і прызёраў:

першы этап (адборачны) – ва ўстановах адукацыі, у тым ліку ва ўстановах адукацыі абласнога падпарадкавання;

другі этап (адборачны) – раённы, гарадскі (г. Жодзіна);

трэці этап (адборачны) – абласны. На дадзеным этапе могуць прымаць удзел установы адукацыі абласнога падпарадкавання.

1.4. Для правядзення мерапрыемстваў Акцыі на кожным этапе ствараюцца арганізацыйныя камітэты (далей – аргкамітэты).

Аргкамітэт кожнага этапу:

забяспечвае арганізацыйнае і метадычнае суправаджэнне конкурсаў Акцыі;

даводзіць інфармацыю аб конкурсах Акцыі да ведама ўстаноў адукацыі;

вызначае месца і канкрэтныя даты правядзення адпаведнага этапу конкурсаў Акцыі, якія прадугледжваюць вызначэнне пераможцаў і прызёраў;

ажыццяўляе персанальны падбор складу журы конкурсаў Акцыі і зацвярджае яго ва ўстаноўленым парадку;

аналізуе і абагульняе вынікі конкурсаў Акцыі;

асвятляе ход падрыхтоўкі, правядзення і вынікі конкурсаў Акцыі

ў сродках масавай інфармацыі.

У склад аргкамітэтаў могуць уваходзіць прадстаўнікі зацікаўленых дзяржаўных органаў і арганізацый, грамадскіх аб'яднанняў, устаноў адукацыі, сродкаў масавай інфармацыі, прадстаўнікі органаў самакіравання ўстаноў адукацыі і інш.

1.5. Для падвядзення вынікаў конкурсаў Акцыі на кожным этапе аргкамітэтам ствараецца журы, якое:

праводзіць ацэнку работ (у завочнай і вочнай (пры неабходнасці) формах);

вызначае пераможцаў і прызёраў адпаведных этапаў конкурсаў Акцыі; прадстаўляе выніковыя пратаколы конкурсаў Акцыі ў адпаведныя аргкамітэты.

1.6. Удзельнікі конкурсаў Акцыі – асобныя навучэнцы ўстаноў агульнай сярэдняй, сярэдняй спецыяльнай, дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

2. Асаблівасці правядзення конкурсаў Акцыі

2.1. Абласны этап рэспубліканскага конкурсу юных экскурсаводаў «Вандруем па родных ваколіцах»

2.1.1. Абласны этап рэспубліканскага конкурсу юных экскурсаводаў «Вандруем па родных ваколіцах» (далей – конкурс) праводзіцца з сакавіка па верасень 2026 года.

2.1.2. Конкурс праводзіцца ў мэтах духоўнага ўзбагачэння асобы навучэнца праз далучэнне да матэрыяльнай і духоўнай спадчыны малой радзімы, фарміравання патрыятычных каштоўнасцей, папулярызацыі краязнаўчай і экскурсійнай дзейнасці сярод дзяцей і моладзі.

2.1.3. Асноўнымі задачамі конкурсу з'яўляюцца:

сістэматызацыя агульнавядомых гістарычных, культурных, эканамічных, прыродных, сацыяльных каштоўнасцей малой радзімы, выяўленне яе малавядомых адметнасцей;

папулярызацыя асаблівасцей гісторыка-культурных і прыродных дастапомнасцей малой радзімы;

стымуляванне матывацыі навучэнцаў да актыўнага ўключэння ў экскурсійную дзейнасць, прывіццё навыкаў экскурсавода;

развіццё творчых здольнасцей, садзейнічанне прафесійнаму самавызначэнню, набыццё камунікатыўных навыкаў праз далучэнне да экскурсійнай дзейнасці;

пашырэнне і паглыбленне інтэлектуальных і пазнавальных магчымасцей навучэнцаў праз экскурсійную дзейнасць;

выяўленне і заахвочванне лепшых юных экскурсаводаў.

2.1.4. Парадак правядзення конкурсу

У конкурсе прымаюць удзел навучэнцы адпаведна п. 1.6 у дзвюх катэгорыях: да 14 гадоў, 14 гадоў і болей.

Удзельнікі Конкурсу праводзяць папярэдняю пошукава-даследчую

работу: вывучаюць гісторыю, культуру і прыроду сваёй мясцовасці, працуюць з архіўнымі, бібліяграфічнымі і іншымі крыніцамі, вызначаюць тэму і аб'екты экскурсіі, аналізуюць сабраны фактычны матэрыял, складаюць маршрут, працуюць над тэкстам і метадыкай правядзення экскурсіі.

2.1.5. На конкурс прадстаўляецца конкурсная работа, якая ўключае: відэаматэрыял экскурсіі, якую праводзіць удзельнік конкурсу на мясцовасці (без уліку часу, неабходнага на пераход ад аб'екта да аб'екта). Працягласць відэапрэзентацыі – да 10 хвілін. Экскурсія можа быць тэматычнай, комплекснай або агляднай (па жаданню ўдзельніка). Колькасць аб'ектаў падчас правядзення экскурсіі не абмяжоўваецца. Абавязковай умовай з'яўляецца прысутнасць удзельніка конкурсу ў кадры ў якасці экскурсавода, які вядзе аповяд;

тэкставы варыянт экскурсіі з пазначэннем аўтара (прозвіўча, імя, клас, установа адукацыі, раён, вобласць, кіраўнік навучэнца), які ўключае ўводзіны, нітку маршруту, поўны тэкст экскурсіі і заключэнне..

2.1.6. Конкурс праводзіцца па наступных намінацыях:

«Абсягі роднага горада»;

«Зямля маіх бацькоў».

У намінацыі «Абсягі роднага горада» удзельнікамі конкурсу прадстаўляецца гарадское асяроддзе, а ў намінацыі «Зямля маіх бацькоў» – сельскае (вёска, мястэчка, раён).

2.1.7. Асноўныя крытэрыі ацэнкі конкурсных матэрыялаў:

адпаведнасць, зместу заяўленай тэме і намінацыі;

адпаведнасць патрабаванням да тэкставага матэрыялу, змястоўнасць, дакладнасць фактычнага матэрыялу;

лагічнасць пабудовы экскурсіі і абгрунтаванасць пераходаў паміж аб'ектамі;

валоданне метадыкай спалучэння паказу і расказу;

культура мовы, эмацыянальнасць выступлення;

ўменне ўзаемадзейнічаць з аўдыторыяй;

займальнасць, крэатыўнасць, артыстызм;

вытрымліванне хранаметражу.

2.1.8. Для ўдзелу ў абласным этапе рэспубліканскага конкурсу да 14 жніўня 2026 г. у абласны аргкамітэт дасылаецца заяўка (дадатак 1) і конкурсныя матэрыялы пераможцаў раённага этапу (не больш за 3 работы ў кожнай катэгорыі): у друкаваным выглядзе на адрас: 1-ы Веласіпедны завулак, 8, каб. 410, (адзел суправаджэння патрыятычнага і экалагічнага выхавання для Дубаневіч Д.А.) і на электронны адрас: svir@moigo.by. Тэлефон для даведак: 8 017 270 57 27.

2.2. Абласны этап рэспубліканскага конкурсу «Па старонках Дзённіка вандроўніка» (далей – конкурс) праводзіцца з сакавіка па лістапад 2026 года.

2.2.1. Асноўныя мэты і задачы конкурсу

Конкурс праводзіцца з мэтай фарміравання патрыятычных пачуццяў у навучэнцаў праз іх далучэнне да актыўнай турысцка-экскурсійнай дзейнасці.

Асноўнымі задачамі конкурсу з'яўляюцца:

удасканаленне сістэмы турысцка-экскурсійнай работы ва ўстановах адукацыі, развіццё адукацыйнага турызму;

пашырэнне ведаў навучэнцаў аб гістарычнай, культурнай і прыроднай спадчыне роднага краю;

развіццё пазнавальнай дзейнасці навучэнцаў і іх творчых здольнасцей.

2.2.2. Парадак правядзення конкурсу

У конкурсе прымаюць удзел навучэнцы агульнай сярэдняй адукацыі ў дзвюх катэгорыях: 1 – 4 класы, 5 – 11 класы.

Навучэнцы індывідуальна (у суправаджэнні законных прадстаўнікоў непаўналетняга) або ў складзе экскурсійных груп удзельнічаюць у экскурсіях/паходах, запаўняюць Дзённік вандроўніка (далей – Дзённік), у якім фіксуюць наведаныя аб'екты гісторыка-культурнай і прыроднай спадчыны нашай краіны.

Дзённік запаўняецца ў адпаведнасці з рэкамендацыямі, якія размешчаны на сайце Рэспубліканскага цэнтра ([https://rsek.by/Турысцка-экскурсійная праца](https://rsek.by/Турысцка-экскурсійная_праца)).

2.2.3. Конкурсная работа складаецца з Дзённіка і творчай работы «3 алоўкам у вандроўку».

Пры ацэнцы Дзённіка ўлічваецца наяўнасць наступных паказчыкаў: колькасць экскурсій/паходаў, у якіх прынялі ўдзел навучэнцы (ад 2 да 5, у залежнасці ад узросту);

паўната запаўнення табліц (па экскурсіях/паходах, якія здзейснілі навучэнцы);

выкананыя заданні (для навучэнцаў II і III ступеняў адукацыі, якія размешчаны ў канцы Дзённіка);

адзнакі (абавязкова) аб наведванні экскурсійных аб'ектаў у адпаведнасці з рэкамендацыямі;

фотаздымкі або qr-коды са спасылкай на фотаздымкі (фотаздымкі павінны быць зроблены на фоне аб'ектаў маршруту і мець подпіс: дата, назва аб'ектаў, месца знаходжання);

запіс, які зроблены падчас ці пасля экскурсіі/паходу (разварот Дзённіка «Для заметок/Мои впечатления»).

Таксама будзе ацэньвацца творчае афармленне, акуратнасць запаўнення Дзённіка, культура мовы. Пры творчым падыходзе да афармлення Дзённіка абавязкова павінен быць варыянт яго зацверджанага макета.

Творчая работа «З алоўкам у вандроўку» (далей – творчая работа) – гэта матэрыял інфармацыйна-публіцыстычнага жанру ў выглядзе нататкі адной з экскурсіі/паходу: аповед аб падзеях, уражаннях, назіраннях, сустрэчах з цікавымі людзьмі.

Матэрыял павінен змяшчаць: завязку (пачатак падзеі), развіццё дзеянняў (апісанне канкрэтных дзеянняў, якія адбыліся падчас экскурсіі/паходу), кульмінацыю (найбольш цікавы, яркі момант у экскурсіі/паходзе), развязку (уражанні, якія засталіся пасля экскурсіі/паходу).

На конкурс падаецца творчая работа напісаная ад рукі ўдзельнікам конкурсу.

2.2.4. Асноўныя крытэрыі ацэнкі конкурсных матэрыялаў:
адпаведнасць патрабаванням да конкурснага матэрыялу;
змястоўнасць (паўната раскрыцця, арыгінальнасць задумы);
аўтарскае прадстаўленне работы (самастойныя і абгрунтаваныя меркаванні, адпаведнасць зместу ўзросту аўтара);
адпаведнасць жанру (нататкі);
культура мовы;
творчае афармленне.

Вынікі конкурсу падводзяцца па суме балаў ацэнкі Дзённіка і творчай работы.

2.2.5. Для ўдзелу ў абласным этапе рэспубліканскага конкурсу да 10 лістапада 2026 г. у абласны аргкамітэт дасылаецца заяўка (дадатак 1) і конкурсныя матэрыялы пераможцаў раённага этапу (не больш за 3 работы ў кожнай катэгорыі): у друкаваным выглядзе на адрас: 1-ы Веласіпедны завулак, 8, каб 410, (адзел суправаджэння патрыятычнага і экалагічнага выхавання для Дубаневіч Д.А.) і на электронны адрас: svir@moiro.by. Тэлефон для даведак: 8 017 270 57 27.

3. Конкурсныя работы павінны абавязкова мець тытульную старонку з пазначэннем поўнай назвы ўстанова адукацыі (без скарачэнняў), раёна, вобласці, назвы конкурсу і тэмы працы, інфармацыі аб аўтару работы (прозвішча, імя, імя па бацьку, клас/аб'яднанне па інтарэсах/група навучання) і аб кіраўніку/кіраўніках (прозвішча, імя, імя па бацьку (без скарачэнняў), пасада), а таксама нумары кантактных тэлефонаў. Да матэрыялу, напісанага на рускай мове, дадаткова неабходна ўключыць тытульную старонку на беларускай мове (дадатак 2).

4. Аўтары, удзельнікі конкурсаў, даюць згоду арганізатарам адпаведных этапаў правядзення конкурсаў на публікацыю сваіх работ у друкаваных і (ці) электронных выданнях, публічную дэманстрацыю на сайтах арганізатараў, некамерцыйнае выкарыстанне матэрыялаў з мэтай папулярызацыі Акцыі (з захаваннем аўтарскіх правоў), а таксама згоду

на праўку і скарачэнні (пры неабходнасці) тэкставых матэрыялаў з захаваннем аўтарскай пазіцыі.

Матэрыялы, якія паступілі на конкурсы, не вяртаюцца аўтарам.

5. Падвядзенне вынікаў конкурсаў Акцыі

Пераможцы і прызёры конкурсаў Акцыі вызначаюцца ў кожнай намінацыі і ўзроставай катэгорыі згодна з парадкам правядзення адпаведнага мерапрыемства.

Пры падвядзенні вынікаў конкурсаў Акцыі пры роўнай колькасці балаў на падставе рашэння журы можа ўсталёўвацца адпаведная колькасць прызавых месцаў (першае, другое, трэцяе).

Пераможцы і прызёры заключнага этапу конкурсаў Акцыі ўзнагароджваюцца дыпламамі I, II, III ступені галоўнага ўпраўлення па адукацыі Мінаблвыканкама.

6. Фінансаванне конкурсаў Акцыі ажыццяўляецца:

на першым этапе – за кошт сродкаў мясцовых бюджэтаў, якія прадугледжваюцца ўстановам адукацыі на іх функцыянаванне;

на другім і трэцім этапах – за кошт мясцовых бюджэтаў, якія прадугледжваюцца на правядзенне адукацыйных і іншых мерапрыемстваў.

Для фінансавання конкурсаў на ўсіх этапах могуць быць выкарыстаны іншыя крыніцы, не забароненыя заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Камандзіровачныя выдаткі педагогам і праезд удзельнікаў мерапрыемстваў заключнага этапу адпаведнага мерапрыемства Акцыі ажыццяўляецца за кошт накіроўваючай арганізацыі.

ЗАЯЎКА
на ўдзел у абласным этапе рэспубліканскай акцыі
«Тут пачатак Радзімы маёй»
_____ конкурса
_____ раёна (г. Жодзіна)

№ п/п	Намінацыя	Назва работы	Ф.І.П. удзельніка (цалкам), узрост, клас, аб'яднанне па інтарэсах	Ф.І.П. кіраўніка (цалкам), пасада, тэлефон	Назва ўстановы адукацыі (цалкам)	Адрас установы адукацыі

Начальнік упраўлення (аддзела)
па адукацыі і спорце
рай(гар)выканкама

(Дырэктар установы адукацыі
абласнога падпарадкавання)

Ф.І.П.

Дадатак 2

Галоўнае ўпраўленне па адукацыі Мінскага аблвыканкама

Упраўленне па адукацыі і спорце _____райвыканкама

Дзяржаўная ўстанова адукацыі « _____ »

**РЭСПУБЛІКАНСКАЯ АКЦЫЯ
«ТУТ ПАЧАТАК РАДЗІМЫ МАЁЙ»
_____КОНКУРС (НАЗВА)**

**НАМІНАЦЫЯ _____
НАЗВА РАБОТЫ _____**

**Прозвішча, імя, імя па бацьку
аўтара,
узрост, клас,
назва аб'яднання па інтарэсах**

**Прозвішча, імя, імя па бацьку
кіраўніка работы, пасада**

**Паштовы адрас
установы адукацыі,
кантактны тэлефон**

Месца 2026